

Az ásatás során a templom középkori hajója mentén előkerült az alapozási padka, a jelenlegi felszíntől mintegy 180–200 cm-re. A templomot közvetlenül a löszös-homokos altalajba vágták. A két méter széles árokban sírok nem kerültek elő.

A löszös altalaj nekifut a templomfalnak, felette a felszíntől mintegy 50 cm-ig humuszos kevert réteg található.

A középkori hajó északkeleti sarkánál feltártuk a mintegy 200 cm széles és 440 cm hosszú középkori sekrestye alapfalait, a falak visszabontása a barokk átalakításkor történhetett.

A sekrestye fala 70 cm-es, belső járósíntje nem maradt meg, kivéve a sarkokban feltárt néhány centiméteres öntött mészhabarcs padlómaradványokat. A belső vakolás kihajló alsó vonala az említett maradványokkal együtt adja meg a középkori járósíntet. A fal keleti végén oltáralapozás és felette feltehetően egy ablak maradványai kerültek elő.

A sekrestye nyugati falának vonalában a templomhajó falán a lábazat falkutatásával feltártuk a középkori templomsarkot.

KOPPÁNY ANDRÁS

6. Aszód, Kastély-hegy

(Pest megye) Ø

2000 tavaszán a volt aszódi-gödöllői járás területén az 1998–1999-ben készített légi fotók alapján jártuk be a lelőhelyet. Állítólag földvár (kastély) állt itt. Nem találtuk nyomát. A terület II. világháborús árkokkal, gödörökkel erősen bolygatott.

MIKLÓS ZSUZSA

7. Átány, Nagyhalmi-dűlő

(Heves megye) Sza

A MOL-vezeték Heves megyén keresztülhaladó nyomvonalán a beruházással párhuzamosan megelőző feltárásokat végzett a Heves Megyei Múzeumi Szervezet. A 200 m hosszú lelőhelyen a terepbejárás intenzív minősítésének megfelelő telepnyomokat észleltünk. Folytatva a tavaly elkezdett leletmentést, az objektumokat folyamatosan számozva az idén feltárt 17 objektummal összesen 105 telepjelenséget és egy sírt regisztráltunk. Egy kétfázisú szarmata teleprészlet került napvilágra, amelynek ÉK és DNy felé ismerjük a kiterjedését. A császárkori közepes mennyiségű leletanyag szokványos. A kerámiaanyag alapján a telepet a Kr. u. 3. század vége és a 4. sz. vége közé datáljuk. A leletek a Dobó István Vármúzeumba kerültek.

VÁRADI ADÉL

8. Baj, Öregkovács-hegy, rotunda temető

(Komárom-Esztergom megye) Kő

A Kuny Domokos Múzeum 2000. július 1. és október 9. között folytatta a feltárást a Baj, Öregkovács-hegyen ta-

lálható rotunda temetőjében. Két szelvénnel a temető déli és keleti széléit kerestük. Egy 16,80×6,40 m-es szelvénnel megtaláltuk a temető keleti szélét, egy másik 17,40×3,20 m-es szelvénnel pedig a temető délkeleti és déli szélét. A délnyugati részen még várható további sírok előkerülése. Összesen 25 darab melléklet nélküli sírt tártunk fel. Az ásatást 300 000 forinttal a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat fedezte. A csontvázak a Kuny Domokos Múzeumba kerültek. A feltárás végén a szelvényeket visszatemettük. A terület veszélyeztetettsége, valamint az eddig előkerült leletek és objektumok jelentősége miatt az ásatás folytatása javasolt.

PETÉNYI SÁNDOR

9. Baja, Szlatina

(Bács-Kiskun megye) Ő, Sza

2000. október 9-én Bánffy Eszterrel (MTA Régészeti Intézet) és tübingeni kollégákkal terepbejárást végeztünk Baja-Szlatinán.

Több helybeli ember kikérdezése ellenére sem tudtuk meg a dűlő helyét, illetve fekvését.

Gyér, neolitikusnak látszó, igen apró cserepek mellett egy szürke, szarmata kerámia is előkerült és egy terra sigillata töredék, jelölül annak, hogy ezen a területen, a műút és a Duna-völgyi Csatorna között, a hídra vezető úttól É-ra szarmata falu is volt.

KŐHEGYI MIHÁLY

10. Bajna, Sándor-Metternich kastély

(Komárom-Esztergom megye) Kk

A megszakításokkal folyó régészeti kutatások során ebben az évben ismét a kastélyegyüttes főépületében dolgoztunk. Korábban már tisztáztuk, hogy a ma álló klasszicista palota alatt – az északi traktust kivéve – a bajnai Both család 15. század végi–16. század eleji nemesi kúriája húzódik. A nagyméretű (kb. 30×16,5 m) kőépületet a 18. század első felében, a barokk palota építéskor bontották le és planírozták el. Ma már nagy vonalakban ismerjük ennek kiterjedését, belső beosztását, a helyiségek burkolatait.

Ebben az évben a DK-i részben lévő téglaburkolatos díszterem újabb szakaszát és É-ra nyíló reprezentatív bejáratát tártuk fel. Ugyanakkor az É-i oldalon is előkerült egy másik helyiség kisebb ajtónyílásának egyik (Ny-i) kávája. Nyugaton, a díszterem mögötti szoba Ny-i falszakaszát és téglaburkolatát tártuk fel. A helyiségnek mind járósíntje, mind a téglaburkolat rakásmódja, mind pedig annak silány minősége alárendeltebb funkcióra utal. Az épületnek kb. a középvonalában végre sikerült azonosítanunk a nemesi kúria É-D-i osztófalát. Korábban ennek csak kiszedett helyével találkoztunk. Az ÉNy-i épületrészben égett, döngölt földes rétegek következtek. Megállapítható, hogy az épület D-i felében voltak a téglaburkolatos helyiségek, melyek később nem, vagy csak alig égtek le, ugyanakkor az északi épületszárny döngölt földpadlójú volt és erősen leégett.

Leletanyagként 15–17. századi kerámia (pl. szürke, mázatlan kályhaszem) került elő. Feltűnő a faragott kőanyag hiánya.

Az épület Ny-i homlokzata előtt, az út túloldalán egy, már a Sándor-palotához tartozó, nagyméretű, boltozatos pincét találtunk.

Művészettörténész munkatárs: D. Mezei Alice.

B. BENKHARD LILLA

11. Balatonakali, Ságpuszta

(Veszprém megye) Ő, Rő, Kö

A Balatonakali és Zánka közötti vízvezetékrendszer árkanak földmunkái során az MRT 2. k. 3/3. lelőhelynél végzett földmunkákat 2000. március 16. és május 12. között felügyeltem. A területen átvezető első árokban két középkori falmaradványt (1-2. sz. falak), két középkori kemencét és négy beásást figyeltünk meg. A kidobott földből őskori, római kori és középkori kerámiatöredékeket gyűjtöttünk. A további munkák során két beásást dokumentáltam: az 5. számúban középkori kerámiatöredékeket találtam, a 7. sz. beásásból leletek nem kerültek elő.

A ságpusztai árkok további ásása során három római kori kőfalra, egy római kori falsarokra találtunk. Ezen kívül egy omladékréteget kora római, középkori kerámiatöredékekkel és egy apróköves, meszes réteget, római kerámia- és paticsötredékekkel együtt sikerült megfognunk.

A Dörgicse felé vezető földúttól K felé a munkagép csonttöredékeket és egy egész edényt forgatott ki, valószínűleg sír részét képezték. A sír környékén és attól K-re őskori, római kori és középkori kerámiatöredékek kerültek elő, majd négy beásást dokumentáltam, amelyekben római kori kerámiatöredékeket és csonttöredékeket találtam.

A Balatonakali, Ságpusztánál ásott második árokban három római kori falmaradványt figyeltünk meg.

A 11. sz. fal valószínűleg boltíves volt. A 12. sz. fal megegyezik a korábban ezen a területen ásott árokban talált 3. sz. fallal. A 12. sz. fal mellett római kori téglomladékos réteget, alatta kőomladékot figyeltem meg. Alapozásából őskori kerámiatöredék került elő, ezenkívül a fal tetejénél egy vastöredékre bukkantam. A 12. sz. falat sikerült megőrizni, a munkák során a vezetéket alatta vitték át.

Ettől a faltól K felé fekvő földút átvágásakor az út alapozásából csont- és kerámiatöredékek kerültek elő. Keleti irányban tovább ásott árokban római kori csatorna (?) maradványait figyeltük meg, környékén őskori, római- és középkori kerámiatöredékeket gyűjtöttünk. A nyomvonal mentén K felé négy beásást dokumentáltam.

A Csorsza-pataktól keleti irányban újkori út nyomait figyeltem meg az árok metszetében.

Munkatárs: dr. Palágyi Sylvia.

KIRCHHOF ANITA

12. Balatonakali, Temető

(Veszprém megye) Ű

A Balatonakali és Zánka közötti vízvezetékrendszer árkanak földmunkái során az MRT 2. k. 3/4. lelőhelynél a leletmentést a Dörgicsei és Sági u. kereszteződésében előkerült újkori lócsontváz feltárásával kezdtem. A maradványokat már a korábbi közműárkokkal megbolygatták.

A már megszüntetett temetőn át vezetett árokban 8 újkori csontvázas sírt tártam fel, tájolásuk Ny-K-i volt, kivéve a 4. sírt, amelyet DNy-ÉK felé irányítottak. Az 1. sz. sírből egy cipővasalás, az 5. sz. sírből 9 db vasgomb, a kulcsfontnál szövetmaradvány került elő, a 8. sz. sírből rézgombok, bőrzacskó (?) maradványai közül egy díszített rézdozsa jött elő, amelyben papírba csomagolt ételmaradványt rejtettek. A sírok koporsóinak farészei jól megmaradtak (különösen a 8. sz. sírnál), illetve sok koporsószoget találtunk. Az 1. sz. sírtől Ny-ra, az árok metszetében még két sír beásását figyeltem meg. A munkások elmondása alapján ezekből lelet nem került elő. A sírokat Tóth Péter történész kollégám is megtekintette.

A Sági u. mentén hat beásást dokumentáltam, amelyekből azonban leletanyag nem került elő. A Bereárokotól K felé egy csonttöredéket találtak a munkások.

KIRCHHOF ANITA

13. Balatonfüred, Arács, Koloska utca

(MRT 2. k. 6/18. lh.)

(Veszprém megye) Rő

Lakossági bejelentésre május 10-én kimentem a fenti helyszínre, ahol a római katolikus templom ÉNy-i sarkának a közelében, a 4-es számú házzal átellenben, gázvezeték építésnél egy téglából falazott és vöröskőlapokkal fedett, római kori sírt vágott át a munkagép.

A sír feltárását május 10-én és 16-án végeztem el. A sírt már évekkel ezelőtt közműárkokkal erőteljesen feldőlték. A két nap között ismeretlen személy ismét megbolygatta, de a szédült csontokat a helyszínen hagyta.

Leletanyag: üvegcsé töredékei, ismeretlen vastárgy töredéke, kés (?). Utóbbi nem biztos, hogy a sírhoz tartozott.

Az utcán végighúzó árokban további régészeti jelenséget nem észleltem.

RAINER PÁL

14. Balatonszárszó, Kis-erdei-dűlő

(Somogy megye) U, R, Á, Kö

Az M7 autópálya tervezett nyomvonalán, Balatonszárszó határában a Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága és a Magyar Tudományos Akadémia Régészeti Intézete közti együttműködés keretében végeztük el a Somogy megyei 8. számú lelőhely feltárását.

A terepbejárások, az okleveles forrásanyag, a légi fotók és a kéziratok térképek feldolgozása alapján már korábban erre a területre lokalizálták a középkori Szárszó falut.